

RÅD I KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER FOR UNGDOM, ELDRE OG PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE. HØRING

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Eldrerådet		
Råd for funksjonshemmede		
Utvalg for levekår		
Utvalg for oppvekst		
Utvalg for teknikk og miljø		
Formannskapet		

Saksbehandler: Else Kvernøy Bjørkhaug

Arkivsaknr.: 2016/1095-2

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Askøy kommune har ingen merknader til forslaget om ny bestemmelse i kommuneloven, § 10b, om råd i kommuner og fylkeskommuner for ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Det er en fordel med samme regelverk for rådene som for andre politiske utvalg.

Askøy kommune er uenig i at forslaget ikke medfører økte utgifter. Skal rådene behandles som andre folkevalgte organ blir det, i hht kommunelovens § 42 å utbetale godtgjørelse. Økte krav til formaliteter for «Ungdomsrådet» medfører også krav om økte administrative ressurser. Askøy kommune ber om at dette blir vurdert på nytt.

SAMMENDRAG

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt ut et høringsnotat med forslag til ny bestemmelse i kommuneloven - § 10b, om råd i kommuner og fylkeskommuner for ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

Samtidig foreslås det at særlovene: Lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd og Lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne oppheves.

Avgjøres av:

Formannskapet

Behandles i følgende utvalg:

Eldreråd, Råd for funksjonshemmede, Utvalg for levekår, Utvalg for oppvekst, Utvalg for teknikk og miljø, formannskapet.

Ungdommens kommunestyre får saken til uttalelse og denne vedlegges.

Videre saksgang:

Høringsuttalelse sendes digitalt på: www.regjeringen.no/2475169

Saksopplysninger:

Kommunal og moderniseringsdepartementet, i samarbeid med Arbeids - og sosialdepartementet (ASD) og Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) sender ved skriv av 15.02.16 ut på høring forslag om ny bestemmelse i kl. § 10 b om råd i kommuner og fylkeskommuner for ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

Ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse er underrepresentert i folkevalgte organ. Regjeringen ønsker derfor at disse gruppene skal høres i saker som gjelder deres livsvilkår. For å sikre like regler foreslås det at kommuneloven får en ny generell forskrift om råd i kommuner og fylkeskommuner for ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

Nåværende ordning:

Eldre og personer med funksjonsnedsettelse har i dag en lovfestet rett til medvirkning gjennom to særlover forvaltet hhv av ASD og BLD.

Eldrerådet er et rådgivende organ som i Askøy består av fem medlemmer. Tre fra pensjonistforeningene og to politisk oppnevnte. Det er kommunestyret som bestemmer hvor mange medlemmer elderrådet skal ha. Flertallet av rådsmedlemmene skal være alderspensjonister.

Eldrerådet velger, i hht loven, leder og nestleder.

Når det gjelder råd for personer med nedsatt funksjonsevne kan kommunene velge å ha egne råd, interkommunale representasjonsordninger, et fellestråd med eldre eller andre representasjonsordninger.

I Askøy består Råd for funksjonshemmede av fem medlemmer. Tre fra organisasjonene og to politisk oppnevnte. Kommunestyret bestemmer hvor mange medlemmer rådet skal ha og velger, i hht loven, leder og nesteleder.

Kommunestyret har vedtatt egne reglement for rådene.

Det har vært opp til kommunene selv hvordan medvirkning for ungdom skal organiseres. Det mest vanlige har vært gjennom ungdomsråd, ungdommens kommunestyre e.l. I Askøy har vi ungdommens kommunestyre -UKS.

UKS i sin nåværende form ble stiftet 27.03.07 og består av 13-15 representanter i alderen 13 – 18 år.

Representantene velges blant elevene ved de fire ungdomsskolene i kommunen, den videregående skolen og styrene i ungdomsorganisasjonene.

UKS gjennomfører minimum ni møter pr år.

Forslaget:

Det er ønskelig å samle regler om kommunal organisering i kommuneloven i stedet for særlover administrert av ulike departement.

Departementet mener prinsipielt at det skal være opp til kommunen hvordan de involverer viktige bruker grupper i lokalpolitikken og vil være restriktive med å pålegge kommunene flere faste organ og nye oppgaver.

De mener imidlertid at ordningen med de to rådene er så godt innarbeidet at det foreslås at det fremdeles skal være en lovpålagt rett til medvirkning for eldre og for personer med funksjonsnedsettelse.

De grunnleggende reglene for organiseringen skal være like, men slik at de er tilpasset de ulike gruppene.

For begge rådene skal det være en formålsparagraf som sikrer bed, åpen og tilgjengelig brukermedvirkning i saker som betyr mye for levekårene.

Kommunestyret skal vedta mandat, sammensetning og funksjonstid. Pensjonistforeninger har rett til å fremme forslag om medlemmer til eldrerådet, det samme har folkevalgte og administrasjon. Organisasjoner for mennesker med funksjonsnedsettelse har rett til å fremme forslag til medlemmer i rådet. Det samme har politikere og administrasjon. Flertallet bør være personer med funksjonsnedsettelse.

Etter forslaget skal de to rådene fortsatt ha rett til å utale seg om saker som gjelder deres livsvilkår. Det foreslås at rådene selv utnevner leder og nestleder. Det vil fortsatt være mulig å opprette fellelråd.

Utfyllende regler blir fastsatt i forskrift.

Se for øvrig vedlegg Pkt. 7 og 8.

Ordningen for ungdomsråd skal være frivillig og ikke obligatorisk for kommunene, men dersom en kommune ønsker å ha et ungdomsråd eller en annen form for medvirkning for ungdom, må de etter forslaget følge det regelverket som blir laget for ungdomsmedvirkning. Ordet «ungdomsråd» i lovforslaget er ment å skulle fange opp ulike typer faste, formaliserte medvirkningsordninger for ungdom.

Departementet uttaler at der er særlig viktig at ungdom som ikke kan stemme ved valg får anledning til å engasjere seg politisk, noe som også kan være med å sikre framtidig rekruttering og interesse for politikk.

Selv om departementet ikke ønsker å foreslå en obligatorisk ordning med ungdomsråd ser departementet det som viktig å ha regler for hvordan en slik ordning skal organiseres dersom en kommune ønsker denne.

Det skal være en formålsparagraf som sikrer bred, åpen og tilgjengelig brukermedvirkning i saker som betyr mye for livsvilkårene for ungdom.

Dersom det opprettes et «ungdomsråd» skal det være en fast og formalisert ordning.

Kommunestyret skal selv bestemme om det skal etableres et ungdomsråd med en valgperiode på inntil to år. Kommunestyret skal videre vedta mandat og sammensetning for «ungdomsrådet».

Kommunene skal etablere gode rutiner lokalt som bidrar til at «ungdomsrådet» får aktuelle saker til behandling i god tid før kommunestyret eller annet folkevalgt organ skal gjøre vedtak i saken.

Kommunestyret bestemmer hvor mange medlemmer «ungdomsrådet» skal ha.

«Ungdomsrådet» velger selv leder og nestleder.

Det sittende rådet, fritidsklubber, elevråd, lokale ungdomsorganisasjoner, folkevalgte og administrasjon har rett til å fremme forslag til medlemmer.

For at rådene skal fungere godt må de ha tilgang på sekretærhjelp, økonomiske ressurser og tilgang på nødvendig kompetanse som opplæring mm.

Annet regelverk som blir gjeldende:

Forvaltningsloven. Reglene her kommer til anvendelse for rådene. Siden rådene ikke skal fatte enkeltvedtak gjelder ikke kapittel IV – VI i loven.

Offentlighetsloven blir gjeldende.

Plan- og bygningsloven framhever åpenhet og medvirkning som viktig. Universell utforming og hensynet til barn og unge skal få særlig oppmerksomhet. Det skal sikres at grupper som ikke kan delta direkte kan medvirke på annen måte. Etter loven (§3-2) har alle offentlig organ rett og plikt til å delta i planleggingen når planleggingen virker inn på deres saksfelt og vedtak.

Diskriminerings- og tilgjengelova skal fremme likestilling uavhengig av funksjonsevne, forbyr diskriminering og stiller krav om universell tilrettelegging og aktivt arbeid for likestilling.

Vurdering:

Rådmannen har ingen merknader til at regelverket endres slik at bestemmelsene om «ungdomsråd», eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse tas inn i kommuneloven pkt. 10b, se pkt. 11 i høringsnotatet, samt at det utarbeides supplerende forskrifter i tråd med pkt. 7,8 og 9 i høringsnotatet.

Andre bestemmelser i kommuneloven blir dermed gjeldende, for eksempel regler om at begge kjønn skal være representert, habilitet, møteplikt, åpne møter, kunngjøring, møtebok, reglement m.m.

For Eldrerådet og Råd for funksjonshemmede har kommunestyret i Askøy vedtatt egne reglement.

Ungdommens kommunestyre (UKS) har utarbeidet egne vedtekter som er administrativt godkjent.

Folkehelseperspektiv:

Eldreråd, Råd for personer med funksjonsnedsettelse og «ungdomsråd» representerer store og viktige grupper i samfunnet som er svakt representert i vanlige folkevalgte organ. Medlemmene har kunnskap om spesielle behov og ønsker til disse gruppene og rådene er viktige sett i et folkehelseperspektiv.

Økonomi:

Departementet har vurdert at de foreslåtte endringene ikke medfører vesentlig økte kostnader for kommunene.

For Eldreråd og Råd for personer med funksjonsnedsettelse har det lenge vært etablert ordninger med sekretariat, saksbehandling, møtgodtgjørelse mm.

Av innholdet til ny forskrift framgår rett til å uttale seg før kommunestyret vedtar budsjett for rådene. Det har de senere år ikke vært egne budsjett for rådene. Kostnader til f.eks. kurs og konferanser m.v. blir dekket over ansvar Politisk styring.

Dersom kommunen ønsker å videreføre UKS (ungdomsråd) blir kravene til formaliteter vesentlig endret. Rådmannen ser at dette kan medføre behov for økte administrative ressurser samt utgifter til bl.a. «møtgodtgjørelse». I hht kommunelovens § 42: Arbeidsgodtgjøring, har den som har et kommunalt tillitsverv krav på godtgjøring for sitt arbeid etter nærmere regler fastsatt av kommunen. Skal kommunen beholde nåværende størrelse på UKS med 13-15 representanter samt 9 møter i året og betale hver repr. kr. 1000 pr. møte vil det påløpe en samlet godtgjørelse på ca kr. 135.000. Selv om en skulle vedta en annen godtgjørelse til rådene vil det likevel medføre økte kostnader.

Kleppestø, 01.03.16

Eystein Venneslan

Marit Rinnan

Rådmann

Fagsjef